

Suomen Geronomiliitto ry:n lausunto Sosiaali- ja Terveysvaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 241/2020 vp

Suomen Geronomiliitto ry haluaa kiinnittää valiokunnan huomiota hallituksen esitykseen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi seuraaviin kohtiin tai kysymyksiin:

Esityksen HE241 perusteet/tarkoitus:

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelurakenteen uudistus, jonka tavoitteena on kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta sekä hillitä kustannuksia.

28.1.2021

Suomen Geronomiliitto näkee sote-uudistuksen hyvänä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdistyessä asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi palveluista tulee oikea-aikaisia, vaikuttavia ja tehokkaita. Lähipalvelujen saatavuus tulee turvata, samoin ihmisiä lähellä tapahtuva päätöksenteko. Erityisesti ikääntyvät jäävät muuttotappioalueille ja riskinä on sote-palveluiden siirtyminen entistäkin kauemmaksi. Myös valinnanvapaus yli kuntarajojen tulee säilyttää.

Hyvinvointialueiden palveluiden tulee olla kaikkien saavutettavissa, eikä palveluita tule keskittää ainoastaan hyvinvointialueiden keskuksiin. Myös kaikilla hyvinvointialueilla tulee olla keskenään yhtäläiset palvelut. Näiden palveluiden tulee olla helposti saavutettavia. Neuvonnan ja palveluohjauksen, sekä ennaltaehkäisevien palvelujen olemassa olo on turvattava kaikille ikä- ja asiakasryhmille. Suomen Geronomiliitto pitää ensiarvoisen tärkeänä, että palvelut mukautuvat ikääntyneiden yksilöllisiin tarpeisiin ja ovat saavutettavissa matalalla kynnyksellä. On tärkeää huomioida, että palveluissa on oikeat ammattilaiset oikeissa tehtävissä esim. ikääntyvien palveluissa geronomien osaamisen ydintä on palveluneuvonta ja -ohjaus.

Yksityisiltä palveluntuottajilta ostettavien palveluiden sekä vuokratyövoiman käytössä valinnan kriteerinä tulee olla palvelunlaatu ja laadun tarkkailun toteuttaminen. Pk-yrityksillä tulee olla mahdollisuus tuottaa palveluita sekä olla kilpailutuksissa mukana pitää turvata, ettei palvelut siirry kokonaan isoille toimijoille. Yksityistenkin palveluntuottajien hinnoittelu ei myöskään saa aiheuttaa eriarvoisuutta, vaan palveluiden tulee olla kaikkien saavutettavissa. On huomioitava, että palveluiden suuri käyttäjäryhmä pienituloiset iäkkäät.

Soteuudistuksessa on yhtenä suurena asiana myös sosiaali- ja tietohallinnon ja ICT palveluiden kehittäminen. Tässä muutoksessa on otettava huomioon iäkkäiden mahdollisuudet ja valmiudet käyttää näitä digitaalisia palveluita. Tällä hetkellä suuri joukko ikääntyviä jää digipalveluiden ulkopuolelle.

3. sektorin osallistuminen hyvinvointikeskusten toimintaan nähdään merkityksellisenä. Vapaaehtois- ja vertaistoiminnan järjestämisestä vastaa suurelta osin 3. sektori, jos näiden rahoittaminen vaikeutuu, merkittävää toimintaa uhkaa päättyminen. On tärkeää vahvistaa kaikkien toimijoiden yhteistä tekemistä.

Henkilöstön siirtymisessä kunnilta ja kaupungeilta hyvinvointialueille tulee varmistaa työsopimusten ja ehtojen säilyttäminen vähintäänkin ennallaan, sekä taata siirtyminen uuden työnantajan palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Toiminnallisessa integraatiossa hyvinvointikeskuksissa ikääntyvien hyvinvoinnin tukemisessa on tärkeää varmistaa riittävä gerontologinen osaaminen.